

VIEŠOJI ĮSTAIGA
PALANGOS VAIKŲ REABILITACIJOS SANATORIJA
„PALANGOS GINTARAS“

SANATORIJOS DARBUOTOJŲ ATMINTINĖ KAIP ELGTIS
KAI SIŪLOMAS KYŠIS

I. ĮVERTINK

Kas yra kyšis? Daiktai (įskaitant pinigus), turtinės teisės, turtinių prievolių panaikinimas, neatlygintinis naudojimas turtu už teikiamas paslaugas, turto ar paslaugų įsigijimas nemokant ar mokant mažiau, pranašumo konkurencinėje kovoje įgijimas, pilną žadančių ryšių užmezgimas.

Ką daryti, kai kyšio suma neapibrėžta? Minimali kyšio vertė neregamentuota, todėl baudžiamoji atsakomybė už papirkimą kyla nepriklausomai nuo kyšio vertės.

Kas yra papirkimas? Veiksmas, kai darbuotojui žadamas kyšis, siūloma jį duoti ar jis duodamas už pageidaujamą teisėtą arba neteisėtą veikimą ar neveikimą vykdant įgaliojimus.

Ar asmens siūlymas, pažadas realus? Pažadas, pasiūlymas, susitarimas, reikalavimas ir provokavimas, kaip veiklos, gali būti padaromos žodžiu, raštu, konkludentiniais veiksmais (gestu, mimika ir pan.), todėl svarbu nustatyti, ar tokie ketinimai turi realų pagrindą.

Kas yra provokacija ir kodėl nereikia provokuoti? Provokavimas duoti kyšį – tai tam tikras netiesioginis kito asmens skatinimas duoti kyšį. Teismų praktikoje provokavimu duoti kyšį gali būti veiksmai ar kalbos, kurie asmeniui aiškiai leidžia suprasti, kad kol nebus duotas kyšis, bus teisėtai veikiami (arba neveikiami) priešingai jo interesams.

Ar dovana po visų atliktų teisinių veiksmų yra kyšis? BK specialiosios dalies straipsnių dispozicijose nevartojamas dovanos terminas. BK 225 ir 227 straipsniuose vartojamas tik vienas terminas – „kyšis“. Kalbos apie darbuotojo „geraširdiškumą“ dažnai kitiems žmonėms perteikiamos kaip kyšio perdavimas (priėmimas) (pavyzdžiui, už gerai atliktą darbą atnešė butelį brendžio). Situacijos pasekmės – priimta dovana už gerai atliktą darbą gali skatinti ar įpareigoti darbuotoją kitą kartą pasistengti atlikti darbą dar geriau to asmens naudai. Informacija pasiekia vadovybę, žiniasklaidą ir atsisuka prieš patį darbuotoją.

KYŠIS IR DOVANA - dabartinis lietuvių kalbos žodynas žodį „Kyšis“ aiškina taip: „PAPERKAMOJI DOVANA“

KYŠIS IR DOVANA skirtumai: kyšis nuo dovanos iš principo skiriasi tuo, kad kyšis yra susitarimo tarp dviejų pusių dėl tam tikrų veiksmų atlikimo rezultatas; **panašumai:** ir kyšį ir dovaną jungia tai, kad ir kyšis, ir dovana duodami ir imami ne šiaip sau, o už kyšio ar dovanos davėjo pageidaujamą darbuotojo elgesį, kuris gali pasireikšti teisėtu ar neteisėtu veikimu ar neveikimu vykdant įgaliojimus.

II. ĮSPĖK

Įsitikink, kad papirkėjas suvokia savo veiksmus įvertink ne tik tai, kaip supratai galimo papirkėjo veiksmus, bet ir įsitikink, kad papirkėjas suvokia, jog jis darbuotojui neteisėtai siūlo, žada, susitaria duoti ar duoda pinigus ar kitas turtines vertybes už tai, kad šis veiktų (neveiktų) jo naudai, ir nori, kad darbuotojas priimtų kyšį bei patenkintų jo interesus.

Ar turiu įspėti papirkėją? Kodėl? Nustatant nusikalstamo sumanymo turinį, negalima apsiriboti pirmine jo forma – reikia aiškintis jo dinamiką visos nusikalstamos veikos darymo metu. Nepakanka nustatyti vien tik objektyvius veikos požymius – būtina nustatyti ir subjektyvius. Todėl, siekiant nustatyti tyčią, visada rekomenduotina pakartotinai įspėti asmenį apie galbūt jo daromus neteisėtus veiksmus ir už tai gresiančią atsakomybę.

Kada galiu informuoti apie papirkimą? Kyšininkavimo sudėtis formali, todėl veika laikoma baigta nuo bet kurios iš šių veikų padarymo momento.

III. ATSAKYK IR PRANEŠK

KAI SIŪLOMAS KYŠIS: aiškiai ir griežtai atsisakyti imti neteisėtą atlygį ir priminti kokios pasekmės, vadovaujantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso nuostatomis laukia kyšio davėjo (bauda, laisvės atėmimas ir t.t.).

JEIGU INTERESANTAS NORI ĮTEIKTI JUMS DOVANĄ: dovanų privalu mandagiai atsisakyti, tačiau jokių būdu neįžeidžiant interesanto ir nesudarant jam nuostatos. Kad „maž Geriausiai šiais atvejais būtų padėkoti, paaiškinti, kad labai malonu, kad Jums norima įteikti dovaną, tačiau atsisakyti ją priimti, kadangi šiuo klausimu „labai gėžta vadovybės pozicija“. Bendra VŠĮ Palangos vaikų rehabilitacijos sanatorijos „Palangos gintaras“ pozicija, kad bet kokių dovanų (susijusių su tiesioginiu darbuotojų pareigų vykdymu) priėmimas yra netoleruotinas.

Taip pat darbuotojams draudžiama priimti bet kokias dovanas, kurios galėtų sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą.

NEDELSDAMAS PRANEŠK APIE ĮVYKĮ:

1. Specialiųjų tyrimų tarnybai: <https://www.stt.lt/lt/praneskite-apie-korupcija/palikite-pranesima-cia/> arba pateikiant elektroniniu paštu pranesk@stt.lt.

2. Policijai: bendruoju pagalbos numeriu 112 arba adresu <https://www.epolicija.lt/report-anonymous>.

3. Sveikatos apsaugos ministerijai: elektroniniu paštu korupcija@sam.lt; arba anonimiškai nemokamu pasitikėjimo telefonu 8 800 66 004 (spaudžiant 2).

4. VŠĮ Palangos vaikų rehabilitacijos sanatorijos „Palangos gintaras“ Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingam asmeniui Raimunda Baliutytei, tel. 8 460 41241, elektroniniu paštu korupcija@palangosgintaras.lt.

Lietuvos Respublikos įstatymai draudžia šmeižti ar melagingai kaltinti kitą asmenį nusikaltimo padarymu. Už tokius veiksmus nustatyta atsakomybė.

